

Uten banken stopper Norge

Bankutlån til norsk
næringsliv 2010 –2016

Uten banken stopper Norge

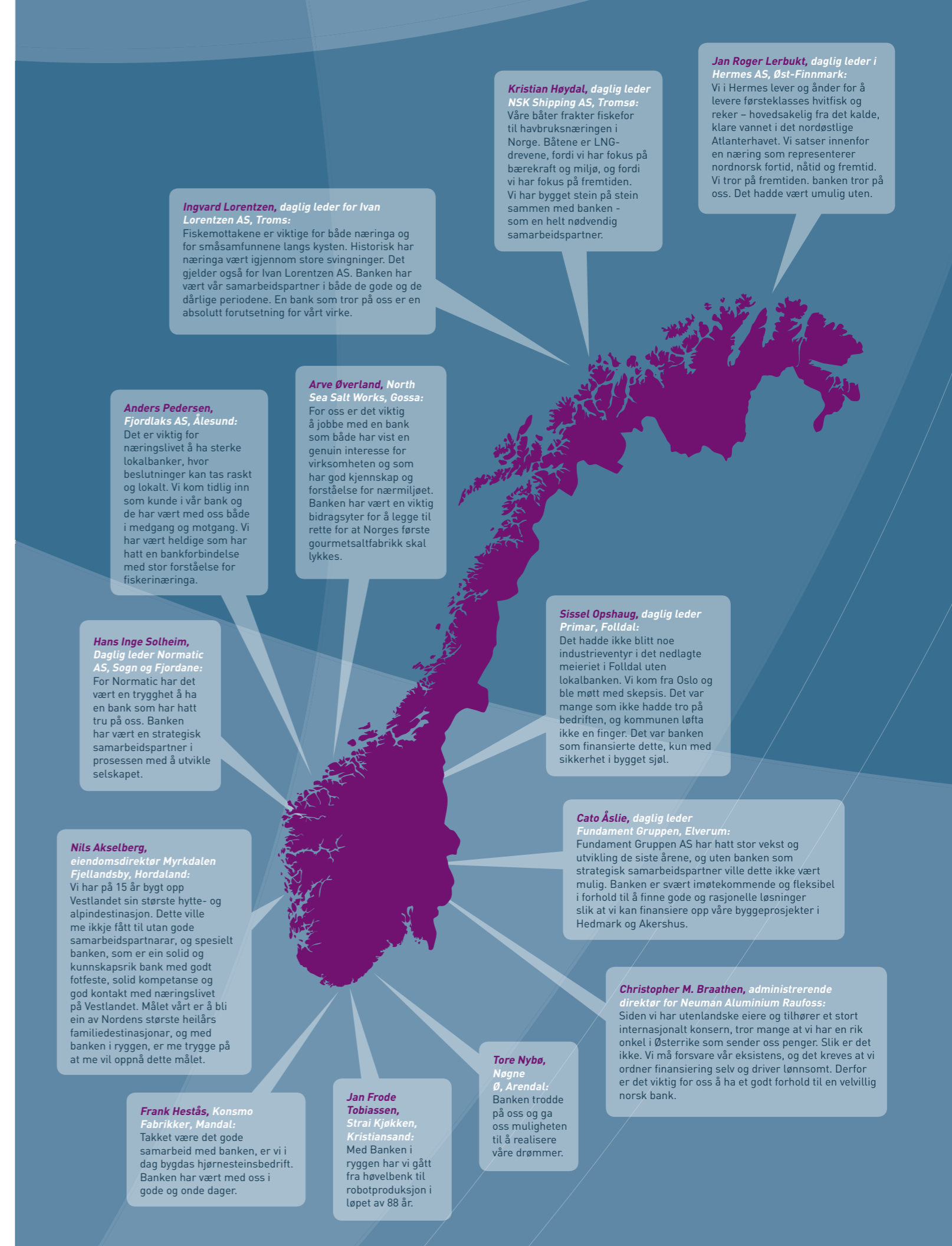
Finansnæringen er nødvendig for verdiskapning og vekst i hele landet, og legger grunnlaget for vår felles velferd. Finansnæringen er i seg selv en viktig næring, men den er også en næring som er avgjørende for at andre næringer skal lykkes. Det som er bra for norsk finansnæring, er bra for norske bedrifter. Og vice versa.

Banker er den viktigste finansieringskilden for norske bedrifter. Uten bankene ville norsk næringsliv ikke ha tilgang til nødvendig egen- og fremmedkapital som behøves til nødvendige omstillinger, investeringer og satsing på kompetanse, forskning og utvikling. Bankene finansierer en større andel av næringslivets lån enn det som er vanlig i de fleste andre land. Rundt 80 prosent av norske bedrifter finansieres av finansnæringen, og strukturen i banknæringen er godt tilpasset det norske næringslivet.

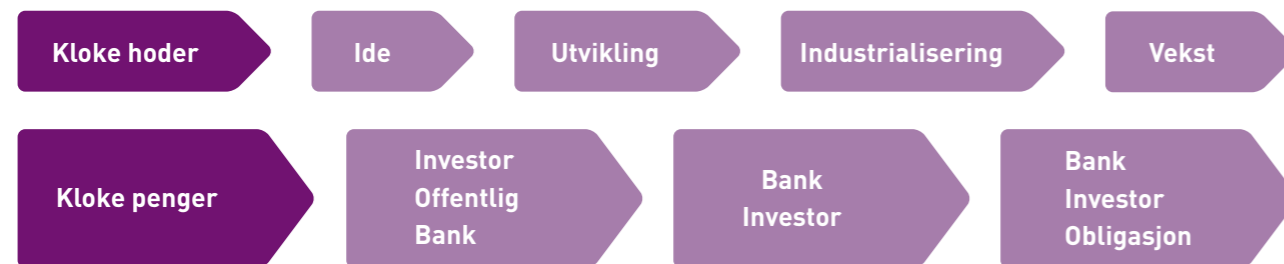
I denne rapporten har vi funnet frem noen tall som illustrerer dette.

God lesning

Idar Kreutzer
Administrerende direktør
Finans Norge

HVORDAN ARBEIDSPASSER SKAPES

Arbeidsplasser skapes ved at en gründer har en god ide som realiseres, eller at en eksisterende virksomhet utvides.

Men det er ikke nok med en veldig god forretningside. Det å realisere en ide, sette opp en bedrift, ansette folk, investere i nye maskiner, eller satse på å utvide virksomheten krever også penger.

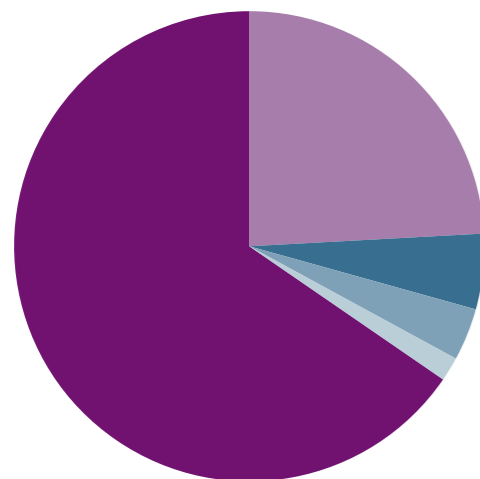
De aller færreste har snille onkler som gir bort penger til slike formål. Som bedriftseier kan du da velge mellom å «gi bort» deler av virksomheten din til investoren, eller låne penger av andre. Investoren går inn med penger, mot at du gir fra deg deler av eierskapet til dem. De aller største virksomhetene kan utstede obligasjonslån som de tilbyr det internasjonale finansmarkedet. Men for den aller største delen av norske bedrifter er ikke det noe alternativ. De må da heller gå til banken og spørre om lån for å finansiere virksomheten sin.

Norske bedrifter er små og bankfinansiert

Norsk næringsliv er spesielt. Vi har veldig få store bedrifter, og tusenvis av små og mellomstore. Bedrifter med flere enn 50 ansatte, utgjør kun to prosent av antallet bedrifter i Norge.

Den store majoriteten av norske bedrifter er derfor små bedrifter med inntil ni ansatte. De er spredt ut over hele landet, og er avhengig av sine lokale markeder, lokale kunder og lokale bankforbindelser.

NORSKE BEDRIFTER ETTER STØRRELSE

Andel bedrifter i ulike kategorier basert på antall ansatte

- 24% 1 – 9 ansatte
- 5% 10 – 19 ansatte
- 4% 20 – 49 ansatte
- 2% 50 og flere ansatte
- 65% Ingen ansatte

Kilde; SSB

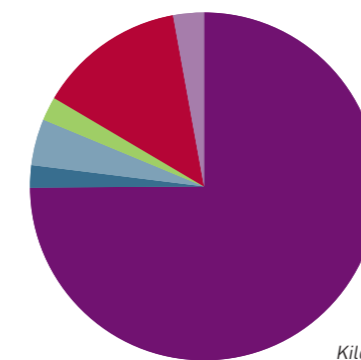
BANKENE I NORGE UTFYLLER HVERANDRE

Utlån til næringslivet fra ulike kilder

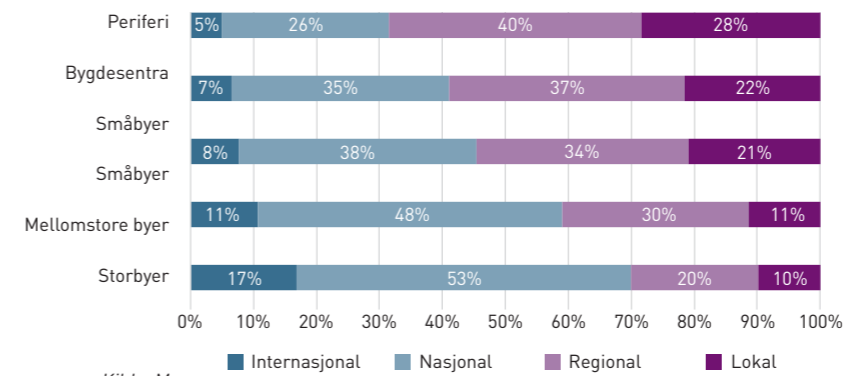
	Per januar 2017 (MRD. NOK)
Banker og kredittforetak	1.214,5
Statlige låneinstitutter	33,6
Finansieringsselskaper	69,9
Liv- og skadeforsikring inkl. pensjonskasser	35,9
Obligasjon- og sertifikatgjeld	221,5
Andre kilder	46,2
Sum	1.621,7

Tabellen viser innenlands gjeld til ikke-finansielle selskaper. Kilde: SSB

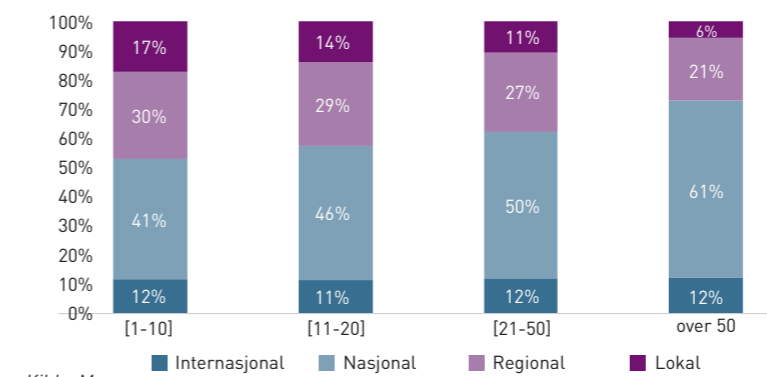
KREDITT TIL IKKE-FINANSIELLE SELSKAPER FRA ULIKE KILDER

Kilde; SSB

Kilde; Menon

Kilde; Menon

Norge har et stort antall banker, og markedet består av banker med ulike dekningsområder og strategi i bedriftsmarkedet. Det er veldig bra. Det innebærer at bankene i Norge utfyller hverandre, og kan bistå norsk næringsliv på ulike måter.

Over 80 prosent av kreditten til næringslivet kommer fra finansnæringen. Det statlige virkemiddelapparatet utgjør en svært liten andel av finansieringen.

- 75% Banker og kredittforetak
- 2% Statlige låneinstitutter
- 4% Finansieringsselskaper
- 2% Liv- og skadeforsikring inkl. pensjonskasser
- 14% Obligasjon- og sertifikatgjeld
- 3% Andre kilder

Hver tredje småbedrift bruker lokal- og regionalbanken

Nesten halvparten av norske småbedrifter (færre enn 11 ansatte) har lokal- eller regionalbanken som sin långiver. Vi vet at majoriteten av norske bedrifter er nettopp i dette segmentet. Jo større bedriftene blir, jo større blir andelen for de nasjonale og internasjonale bankene. For bedriftene med mer enn 50 ansatte, er andelen for de lokale og regionale bankene nede i 27 prosent. Bankene utfyller hverandre dermed ut fra størrelsen på bedriftene og engasjementene.

Og distriktsbedrifter bruker lokal- og regionalbanken

Også geografisk utgjør banknæringen en næring som utfyller hverandre. I de større byene er de nasjonale og internasjonale bankene sterkest, mens på mindre steder og desentrale steder utgjør lokal- og regionalbankene en større andel. Hele 2 av 3 bedrifter i de minst sentrale kommunene i Norge bruker lokal- og regionalbanken.

UTVIKLING I BANKUTLÅN TIL NÆRINGSLEVET

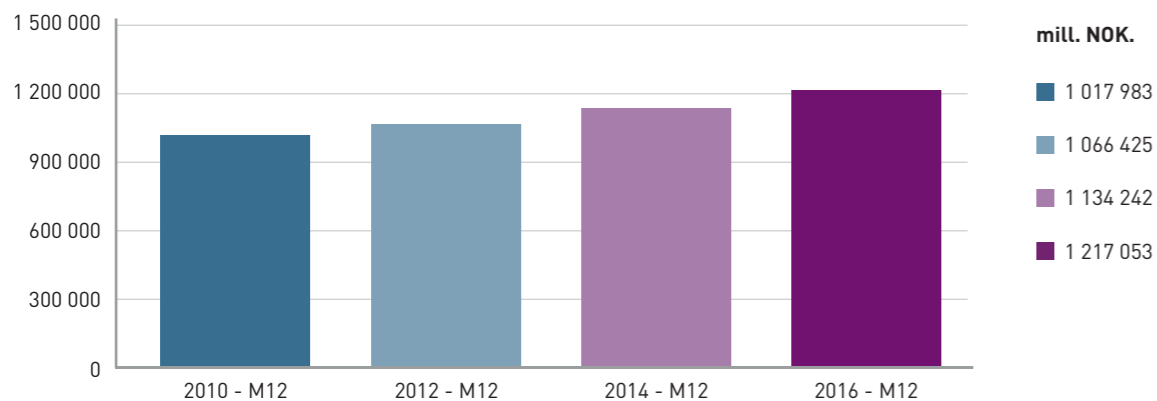
Utlån fra bankene til norske selskap viser en negativ utvikling de siste årene.

Siden juni 2012 har utlånsveksten fra banker til ikke-finansielle foretak (alle andre bedrifter enn finansselskaper) gått jevnt nedover, og er nå nede i 2,4 prosent.

Samtidig har veksten i utlån til husholdningene holdt seg ganske jevnt mellom 6 og 7 prosent. Det innebærer at en stadig større andel av utlånene gis til husholdningene i Norge.

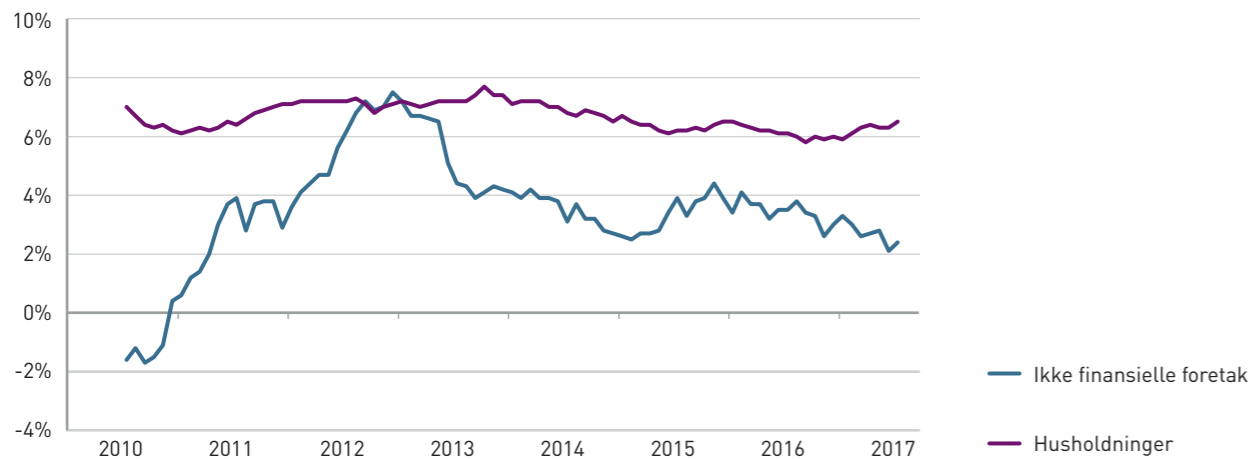
Nedgangen i utlånsveksten til næringslivet kommer samtidig med innføring av nye og strengere kapitalkrav for finansnæringen i Norge. Siden 2013 har bankene måttet bygge opp egenkapital med mer enn 180 milliarder kroner. Dette har medført at det er blitt mindre kapital tilgjengelig for utlån. Boligmarkedet og kapitalkravene på privatlån har gjort det mer lønnsomt for bankene å drive utlån til private enn til næringslivet.

UTVIKLING I UTLÅN TIL NÆRINGSLEVET

Kilde: SSB

TOLVMÅNEDERSVEKST I INNENLANDSK BRUTTOGJELD (K2)

Kilde: SSB

BANKLÅN TIL NÆRINGSLEVET

Næringsbygg og eiendom representerer det største utlånsmarkedet for bankene i Norge. Det skyldes at det er lav risiko og rimeligere å låne ut til denne typen formål. Lån til næringsbygg innebærer sikkerhet for lånet som reduserer risikoen for långiver. Fisk- havbruk og landbruk er også en stor låntager, og hadde ved utgangen av desember 2016 over 88 milliarder kroner i lån hos norske banker.

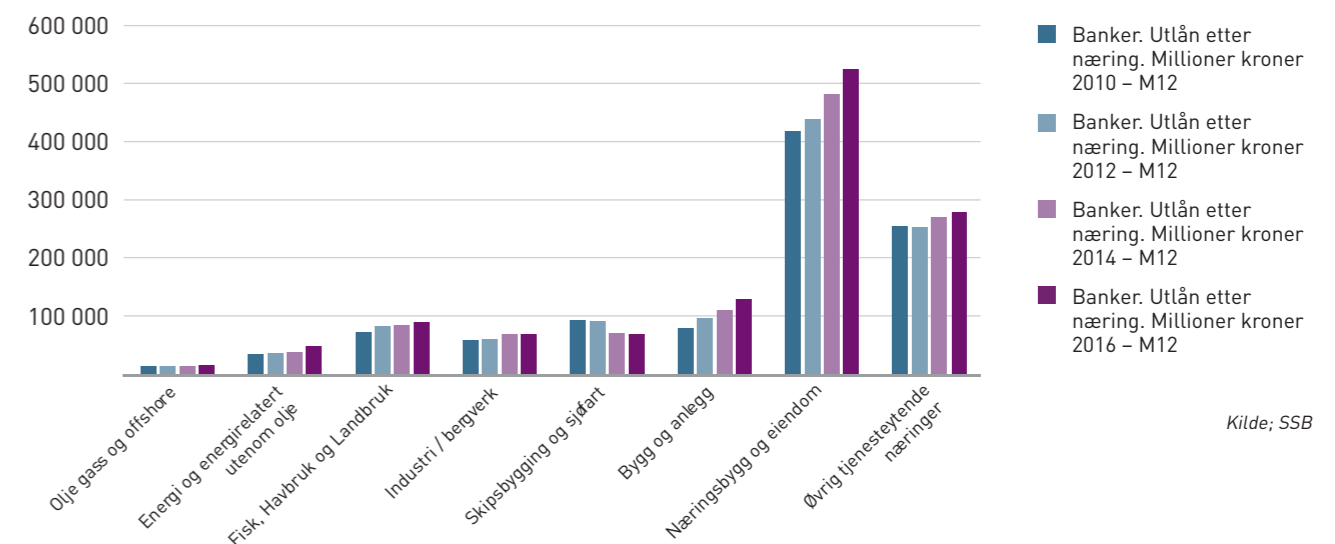
Olje- og gasssektoren er relativt liten for norsk finansnæring. Det skyldes at denne næringen i stor grad henvender seg til det internasjonale kapitalmarkedet når det skal finansieres seg.

Utlån etter næring Desember 2016:

	mill. NOK.	Andel
Olje gass og offshore	14 486	1,2%
Energi og energirelatert utenom olje	47 480	3,9%
Fisk, Havbruk og Landbruk	88 147	7,2%
Industri / bergverk	68 395	5,6%
Skipsbygging og sjøfart	68 371	5,6%
Bygg og anlegg	127 617	10,5%
Næringsbygg og eiendom	523 954	43,1%
Øvrig tjenesteytende næringer	278 603	22,9%
Sum utlån totalt: (mill NOK)	1 217 053	

Kilde: SSB

UTVIKLING I NÆRINGSLÅN ETTER NÆRING

Kilde: SSB

Gruppert næring	2014	2016	Endring	Endring i prosent
Olje gass og offshore	12 912	14 486	1 574	12,2
Energi og energirelatert utenom olje	36 552	47 480	10 928	29,9
Fisk, Havbruk og Landbruk	83 948	88 147	4 199	5,0
Industri / bergverk	69 246	68 395	-851	-1,2
Skipsbygging og sjøfart	70 286	68 371	-1 915	-2,7
Bygg og anlegg	108 840	127 617	18 777	17,3
Næringsbygg og eiendom	482 071	523 954	41 883	8,7
Øvrig tjenesteytende næring	270 387	278 603	8 216	3,0
Sum utlån totalt:	1 134 242	1 217 053	82 811	7,3

Kilde: SSB

